

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/176/2008

NASTROJE SPOŁECZNE W LISTOPADZIE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LISTOPAD 2008

PRZEDRUK I ROZPOWSZECZNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Listopad przyniósł kolejny, jednak raczej niewielki spadek nastrojów społecznych¹. Inaczej niż przed miesiącem, wyraża się on głównie pogorszeniem się ocen sytuacji politycznej, natomiast relatywnie w niewielkim stopniu dotyczy sfery ekonomii i gospodarki. Nic zatem nie wskazuje, by Polacy już teraz jakoś wyraźniej odczuli skutki światowego kryzysu finansowego, co więcej – wydaje się, że na razie nie zakładają zbyt czarnych scenariuszy rozwoju sytuacji. Od października prognozy dotyczące przyszłej sytuacji gospodarczej pogorszyły się w niewielkim stopniu, nie wzrosły też obawy o kondycję zakładów pracy ani o warunki bytu gospodarstw domowych.

OCENY

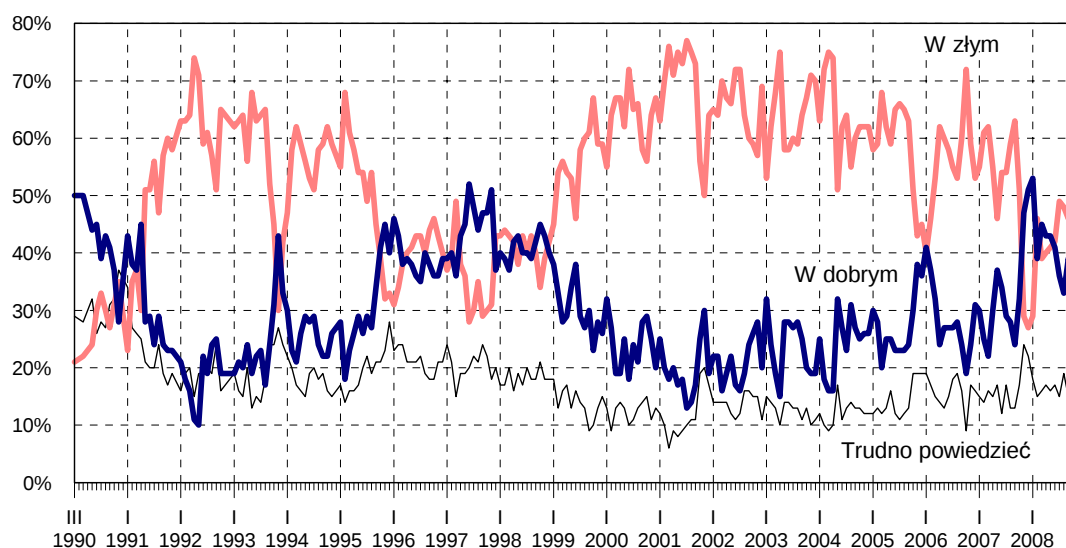
W stosunku do października nie zmieniły się oceny **rozwoju sytuacji w kraju**. Tak jak przed miesiącem połowa badanych (51%) uważa, że zmierza ona w złym kierunku, w mniejszości zaś pozostają osoby pozytywnie zapatrujące się na kierunek zachodzących zmian (35%).

Tabela 1

Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
W dobrym	47	51	53	39	45	43	43	41	36	33	39	36	35
W złym	29	27	29	46	39	40	41	42	49	48	46	51	51
Trudno powiedzieć	24	22	18	15	16	17	16	17	15	19	15	13	14

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (222) zrealizowano w dniach 6–12 listopada 2008 roku na liczącej 1050 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY, OGÓLNIE RZECZ BIORĄC, SYTUACJA W NASZYM KRAJU ZMIERZA W DOBRYM CZY TEŻ W ZŁYM KIERUNKU?

Pozytywnym ocenom rozwoju sytuacji w kraju wyraźnie sprzyja młodszy wiek, wyższy poziom wykształcenia oraz, co się z tym wiąże, wyższe dochody *per capita* i dobre oceny własnych warunków materialnych. Najbardziej zadowoleni z zachodzących w kraju zmian są najmłodsi badani, a także mieszkańcy największych aglomeracji, respondenci z wyższym wykształceniem, deklarujący dochody co najmniej 1500 zł na osobę w rodzinie i określający swoje warunki materialne jako dobre. Wśród grup społeczno-zawodowych najbardziej pozytywnie kierunek rozwoju sytuacji w kraju oceniają przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji oraz, w mniejszym już stopniu, pracownicy umysłowi niższego szczebla i robotnicy wykwalifikowani. Z kolei stosunkowo najbardziej krytyczni wobec tego, co się dzieje w Polsce, są mieszkańcy wsi, ankietowani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, deklarujący dochody na osobę w rodzinie poniżej 500 zł i źle oceniający własną sytuację materialną. W tym miesiącu relatywnie najwięcej niezadowolonych z zachodzących w kraju zmian jest wśród osób pracujących na własny rachunek, pracowników fizyczno-umysłowych, robotników niewykwalifikowanych, rencistów, bezrobotnych oraz gospodyń domowych.

Opinie o sytuacji w kraju są także wyraźnie zróżnicowane ze względu na sympatie partyjne. O tym, że zmierza ona w dobrym kierunku, przekonani są w większości jedynie zwolennicy PO. Wśród wyborców współrządzącego PSL opinie w tej kwestii są podzielone.

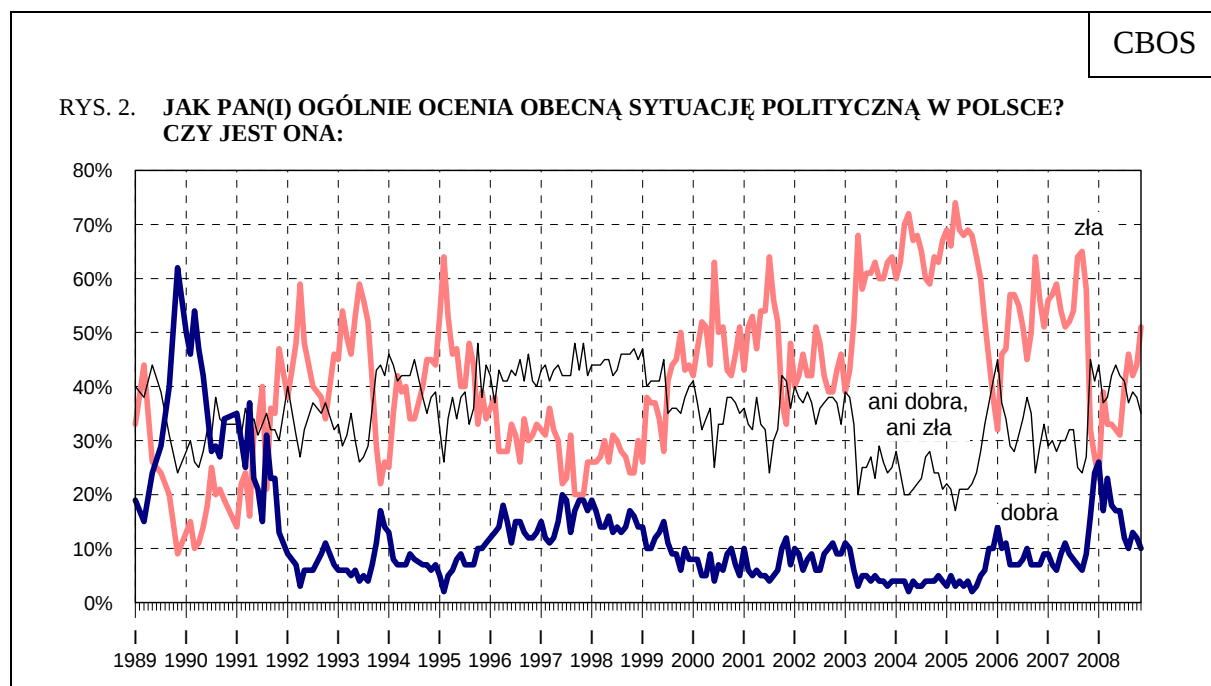
W elektoratach partii opozycyjnych – SLD i PiS – wyraźnie przeważa krytycyzm. Zdecydowanie negatywnie rozwój sytuacji w kraju oceniają także osoby bierne politycznie – niezamierzające brać udziału w ewentualnych wyborach parlamentarnych.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?		
	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	66	26	8
PiS	33	57	10
PSL**	45	44	12
SLD**	35	51	14
Niezamierzający głosować	23	61	16

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych
 ** Dane należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie

W listopadzie relatywnie najbardziej pogorszyły się oceny **sytuacji politycznej**. W opinii połowy badanych jest ona zła (51%, wzrost o 7 punktów procentowych w stosunku do ubiegłego miesiąca), a tylko co dziesiąty (10%) postrzega ją jako dobrą. Z większym niż obecnie krytycyzmem wobec życia politycznego kraju Polacy odnosili się ostatnio jedynie w październiku ubiegłego roku, a więc w okresie kampanii wyborczej poprzedzającej przyspieszone wybory parlamentarne.

Pominięto „trudno powiedzieć”

Tabela 3

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– dobra	16	24	26	17	23	18	17	17	12	10	13	12	10
– ani dobra, ani zła	45	41	44	37	38	42	44	42	41	37	39	38	35
– zła	32	27	23	39	33	33	32	31	40	46	42	44	51
Trudno powiedzieć	7	8	7	7	6	7	7	10	7	7	6	6	4

Na zróżnicowanie opinii badanych w tej kwestii wpływają przede wszystkim ich sympatie partyjne. Sytuację polityczną wyraźnie lepiej oceniają potencjalni wyborcy partii rządzących niż zwolennicy ugrupowań opozycyjnych. O ile w elektoratach PO i PSL najczęściej postrzegana jest ona jako przeciętna – ani dobra, ani zła, o tyle wśród zadeklarowanych wyborców PiS i SLD w ocenach sytuacji politycznej dominuje krytycyzm.

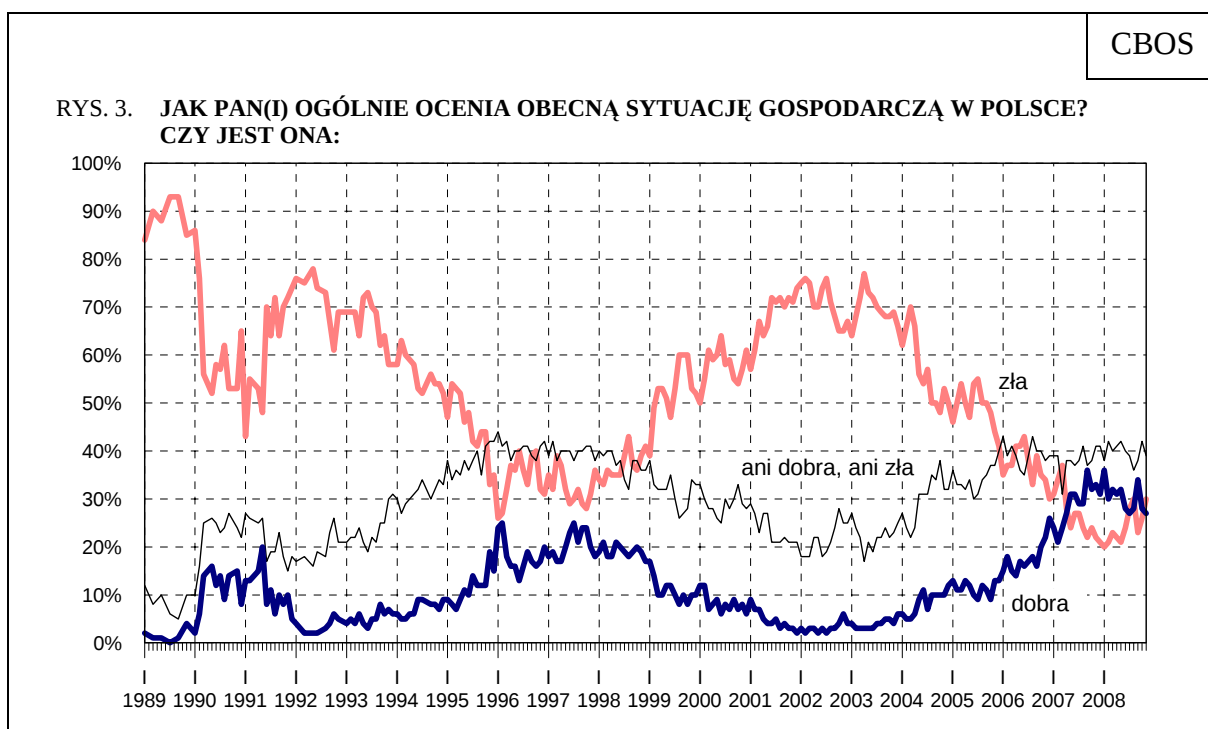
Tabela 4

Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?			
	Dobra	Ani dobra, ani zła	Zła	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	20	44	36	0
PSL**	11	51	38	0
PiS	9	33	54	4
SLD**	15	24	59	2
Niezamierzający głosować	7	32	54	7
* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych				
** Dane należy interpretować ostrożnie ze względu na niewielką liczebność potencjalnych wyborców tych partii w badanej próbie				

Niewiele gorsze od październikowych są natomiast aktualne opinie o stanie gospodarki. Po odnotowanym w ubiegłym miesiącu pogorszeniu się ocen, w listopadzie po raz kolejny nieco przybyło osób negatywnie oceniających sytuację gospodarczą kraju. Obecnie ponad jedna czwarta badanych (27%) postrzega ją jako dobrą, a nieco więcej osób (30%, wzrost o 4 punkty procentowe) jest przeciwnego zdania. Najliczniejszą grupę nadal jednak stanowią ci, którzy uznają ją za przeciętną – ani szczególnie dobrą, ani wyjątkowo złą (39%). Warto przy tym zauważyć, że mimo utrzymującej się drugi miesiąc z rzędu tendencji spadkowej, aktualne oceny stanu gospodarki wciąż nie odbiegają od rejestrowanych latem tego roku.

Tabela 5

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– dobra	33	31	36	30	32	31	32	28	27	28	34	28	27
– ani dobra, ani zła	41	41	38	42	40	41	42	40	39	36	38	42	39
– zła	22	21	20	21	23	22	21	24	28	30	23	26	30
Trudno powiedzieć	4	7	6	7	5	6	5	8	6	6	5	4	4

Pominięto „trudno powiedzieć”

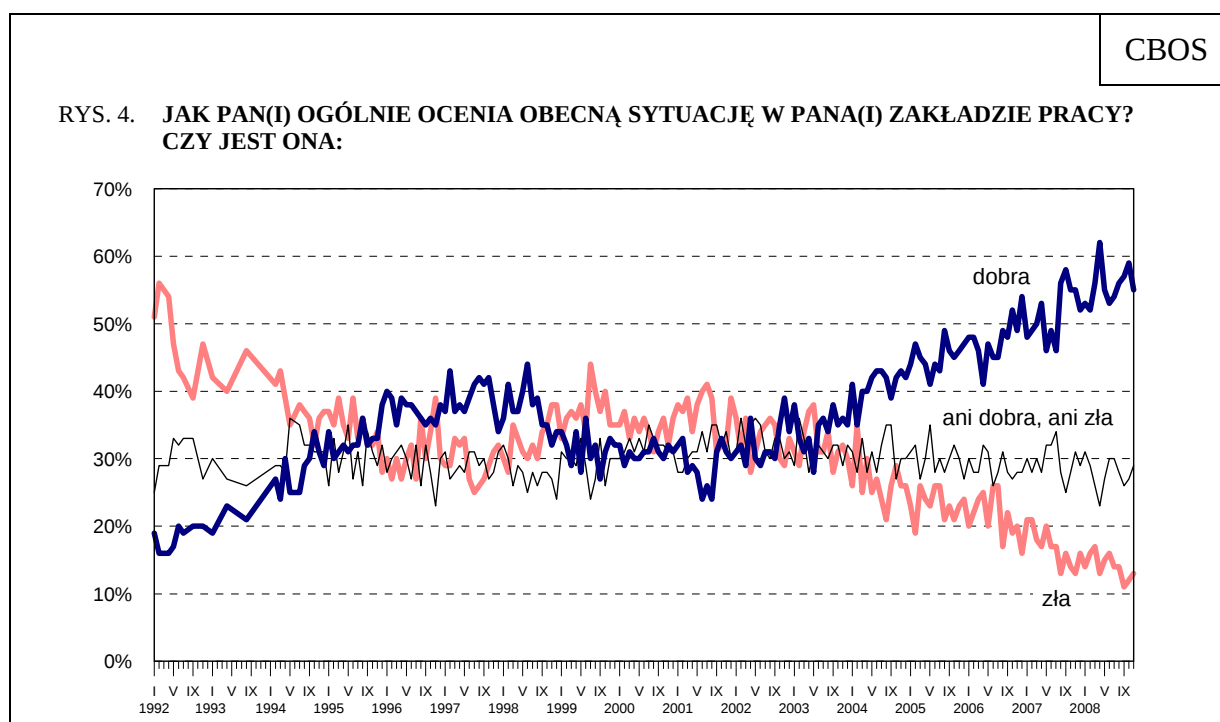
Opinie o stanie gospodarki, podobnie jak ogólne oceny sytuacji w kraju, zależą przede wszystkim od poziomu wykształcenia badanych i ich położenia społeczno-ekonomicznego. Im lepiej są oni wykształceni i lepiej sytuowani, tym lepsze są ich oceny sytuacji gospodarczej. Generalnie też znacznie lepiej kondycję gospodarki oceniają osoby zatrudnione w instytucjach państwowych i publicznych oraz w sektorze prywatnym poza rolnictwem, a najgorzej – rolnicy i pracujący w prywatnych gospodarstwach rolnych.

Niewielkim niekorzystnym zmianom w ocenie sytuacji gospodarczej towarzyszy w tym miesiącu równie nieznaczne pogorszenie ocen w wymiarze mikroekonomicznym – na poziomie **zakładów pracy**. Obecnie ponad połowa pracujących (55%, w stosunku do października spadek o 4 punkty procentowe) uważa, że kondycja ich zakładów pracy jest

dobra, a zaledwie co ósmy (13%) postrzega ją jako złą. Znacznie gorzej niż pozostali pracujący zapatrują się na tę kwestię rolnicy.

Tabela 6

Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
N*	436	414	425	531	569	534	545	551	544	536	498	527	482
– dobra	55	52	53	52	56	62	55	53	54	56	57	59	55
– ani dobra, ani zła	31	29	31	29	26	23	27	30	30	28	26	27	29
– zła	13	16	14	16	17	13	15	16	14	14	11	12	13
Trudno powiedzieć	1	3	2	3	1	2	3	1	2	2	5	2	3

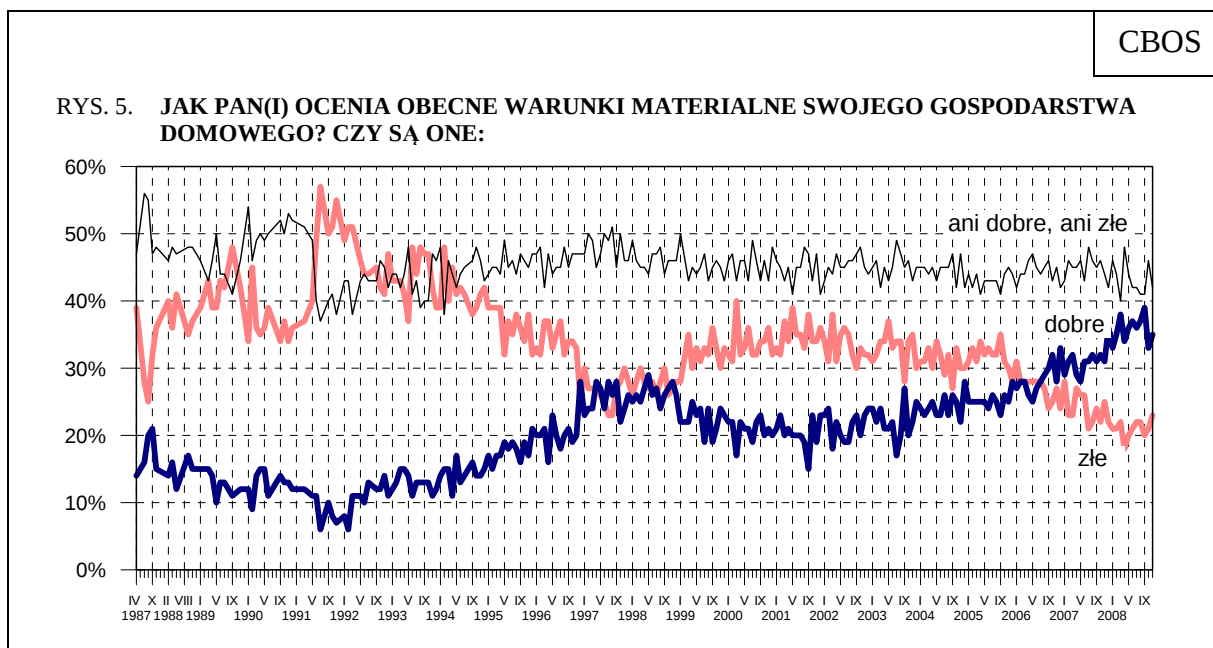

Odpowiedzi osób aktywnych zawodowo. Pominięto „trudno powiedzieć”

Nie zmieniły się natomiast od ubiegłego miesiąca oceny **warunków materialnych gospodarstw domowych**. Ponad jedna trzecia badanych (35%) określa sytuację materialną swojej rodziny jako dobrą, w opinii ponad dwóch piątych (42%) jest ona przeciętna, a blisko co czwarty (23%) ocenia ją negatywnie.

Tabela 7

Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– dobre	31	36	33	35	38	34	36	37	36	37	39	33	35
– ani dobre, ani złe	44	42	46	44	40	48	44	42	42	41	41	46	42
– złe	25	22	21	21	22	18	20	21	22	22	20	21	23

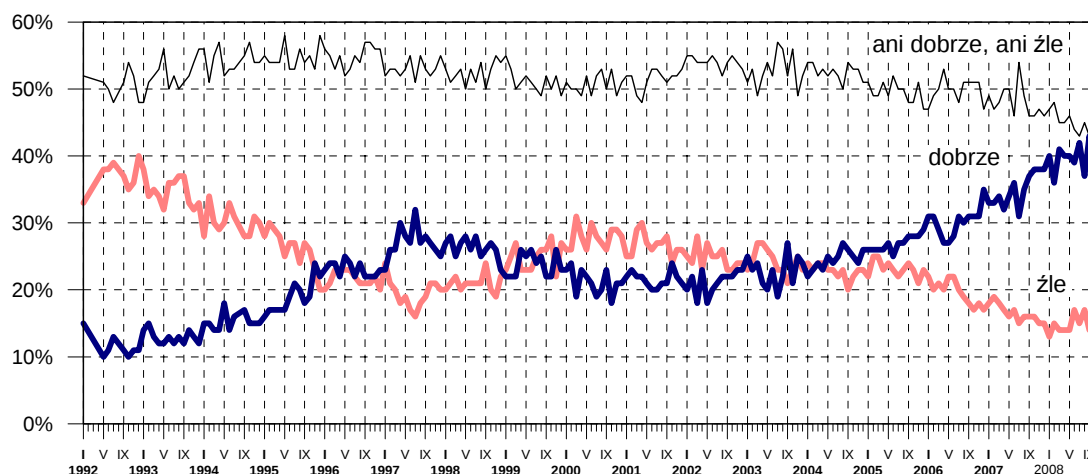
Do marca 1992 roku pytanie brzmiało: „Jak ocenia Pan(i) swoje (rodziny) obecne warunki materialne?“, a środkową kategorią skali było „średnie, przeciętne”

Zbliżone do październikowych są także opinie o **jakości życia badanych i ich rodzin**. Dwie piąte ankietowanych (40%) jest – według ich własnych deklaracji – zadowolonych z poziomu życia, nieco liczniejszą grupę (44%) stanowią osoby oceniające swoją sytuację jako przeciętną, a tylko co siódmy badany (15%) przyznaje, że jemu i jego rodzinie żyje się złe.

Tabela 8

Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– dobrze	38	38	40	36	41	40	40	39	42	37	43	39	40
– ani dobrze, ani źle	47	46	47	48	45	45	46	44	43	45	43	46	44
– źle	15	15	13	15	14	14	14	17	15	17	14	15	15
Trudno powiedzieć	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	0	0	0

RYS. 6. CZY OBECNIE PANU(I) I PANA(I) RODZINIE ŻYJE SIĘ:

Pominięto „trudno powiedzieć”

PROGNOZY

Od października nie zmieniły się znacząco przewidywania dotyczące **ogólnej sytuacji** w kraju. Tak jak miesiąc temu, większość Polaków (54%) sądzi, że nie zmieni się ona w ciągu najbliższego roku, co siódmy (15%) wierzy w jej poprawę, co czwarty zaś (25%) zalicza się do pesymistów.

Tabela 9

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
Poprawi się	36	38	37	26	30	28	24	25	22	20	21	17	15
Nie zmieni się	40	41	42	45	47	50	48	45	48	47	54	55	54
Pogorszy się	11	9	13	19	15	15	19	20	21	22	18	23	25
Trudno powiedzieć	13	12	7	10	8	7	9	10	9	11	6	5	5

Minimalnie gorsze od październikowych są przewidywania co do rozwoju **sytuacji politycznej**. Obecnie jej pogorszenia w ciągu najbliższego roku spodziewa się co piąty respondent (20%, wzrost o 3 punkty), a tylko co ósmy (12%) zakłada jej poprawę. Większość ankietowanych (60%) nie spodziewa się jednak większych zmian.

Tabela 10

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– poprawi się	42	44	36	25	29	23	17	16	14	11	15	13	12
– nie zmieni się	41	39	46	52	53	57	63	61	61	63	61	62	60
– pogorszy się	7	5	8	13	9	9	11	10	15	16	16	17	20
Trudno powiedzieć	10	12	10	10	9	11	9	13	10	10	8	8	8

Aktualne prognozy **sytuacji gospodarczej** są niewiele gorsze od ubiegłomiesięcznych. Obawy o przyszłość polskiej gospodarki żywi obecnie 21% badanych (o 4 punkty więcej niż w październiku). Po odnotowanym miesiąc temu dość wyraźnym spadku optymizmu w tym zakresie, obecnie – po raz pierwszy w tym roku – pesymiści stanowią tak samo liczną grupę jak osoby oczekujące poprawy stanu gospodarki (20%). Nadal jednak ponad połowa badanych (52%) nie spodziewa się w ciągu najbliższego roku zmian ani na lepsze, ani na gorsze.

Tabela 11

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– poprawi się	41	43	39	32	35	31	27	26	24	24	27	20	20
– nie zmieni się	42	41	43	47	49	52	53	52	53	53	52	55	52
– pogorszy się	7	6	9	10	7	7	12	11	14	14	14	17	21
Trudno powiedzieć	10	10	9	11	9	10	8	11	9	9	7	8	7

W przewidywaniach dotyczących sytuacji w zakładach pracy respondentów zwiększyła się jedynie grupa pracowników prognozujących stabilizację sytuacji w swoim miejscu zatrudnienia (o 4 punkty, do 61%). Co piąty badany (21%) optymistycznie postrzega przyszłość swojego przedsiębiorstwa, a tylko co dziesiąty (10%) spodziewa się niekorzystnych zmian.

Tabela 12

Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:	Wskazania respondentów aktywnych zawodowo* według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
N*	437	412	430	539	571	534	547	556	544	540	503	528	483
– poprawi się	31	37	35	32	28	24	24	26	24	22	27	23	21
– pozostanie bez zmian	58	46	53	51	58	62	58	56	60	63	57	57	61
– pogorszy się	3	9	5	7	7	6	8	11	9	8	8	9	10
Trudno powiedzieć	8	9	7	10	7	8	10	7	7	7	8	10	8

Niemal takie same jak w październiku są przewidywania badanych co do przyszłej sytuacji materialnej ich gospodarstw domowych. Większość (62%) nie spodziewa się w ciągu najbliższego roku żadnych zmian w tym względzie, co piąty (20%) obawia się pogorszenia sytuacji materialnej i niemal tyle samo (19%) sądzi, że się ona poprawi.

Tabela 13

Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku warunki materialne Pana(i) gospodarstwa domowego:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VII	VIII	IX	X	XI
	2007			2008									
	w procentach												
– poprawią się	21	23	28	27	27	24	20	20	21	17	22	18	19
– pozostaną bez zmian	64	61	58	57	54	61	63	59	61	63	57	63	62
– pogorszą się	13	15	13	15	19	14	17	21	18	20	21	19	20
Trudno powiedzieć	2	1	1	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0

Podobnie, większość badanych (56%) zakłada, że w ciągu najbliższego roku poziom życia ich rodzin nie ulegnie zmianie. Blisko co piąty (18%) obawia się, że jemu i jego bliskim będzie się powodzić gorzej niż obecnie, i tyle samo (19%) spodziewa się zmian na lepsze. W stosunku do października przewidywania te się nie zmieniły, trzeba jednak zaznaczyć, że są mniej optymistyczne niż jeszcze dwa miesiące temu.

Tabela 14

Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:	Wskazania respondentów według terminów badań												
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
	2007		2008										
	w procentach												
– lepiej	28	28	26	25	26	26	24	24	21	22	25	19	19
– tak samo	53	52	52	52	56	52	53	52	54	53	52	56	56
– gorzej	10	11	13	15	10	14	15	15	17	17	16	17	18
Trudno powiedzieć	9	10	9	8	8	8	8	9	8	8	7	8	7

SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia nadal jest względnie duże i kształtuje się na poziomie zbliżonym do dotychczasowego. Zdecydowana większość respondentów mających pracę (69%) nie obawia się jej utraty. W stosunku do sierpnia, a więc sytuacji, gdy kryzys finansowy nie był jeszcze zjawiskiem tak oczywistym, odsetek ten praktycznie się nie zmienił. Obecnie niebezpieczeństwo utraty pracy dostrzega co czwarty zatrudniony (25%, o 2 punkty procentowe więcej niż w sierpniu).

Tabela 15

Czy liczy się Pan(i) z możliwością utraty obecnej pracy (np. zwolnienia, bankructwa, upadku, likwidacji zakładu, gospodarstwa itp.)?	Wskazania osób aktywnych zawodowo* według terminów badań																	
	I '08 (N=424)		II '08 (N=538)		III '08 (N=569)		IV '08 (N=536)		V '08 (N=547)		VI '08 (N=548)		VII '08 (N=539)		VIII '08 (N=531)		XI '08 (N=483)	
	w procentach																	
Bardzo poważnie się z tym liczę	5	29	7	27	5	25	6	23	6	23	5	22	6	23	5	23	3	25
Raczej tak	24		20		20		17		17		17		17		18		22	
Raczej nie	36	68	32	65	36	72	34	74	32	71	34	72	32	73	31	70	36	69
Nie, to mało prawdopodobne	32		33		36		40		39		38		41		39		33	
Trudno powiedzieć	3	3	8	8	3	3	3	3	6	6	6	6	4	4	7	7	5	5

* Dotyczy osób zatrudnionych, także rolników oraz emerytów i rencistów pracujących w niepełnym wymiarze godzin

Największe poczucie stabilizacji swojego miejsca pracy mają rolnicy. Jedynie co dziesiąty zatrudniony w prywatnym gospodarstwie rolnym obawia się utraty dotychczasowych możliwości zarobkowania. Większe niż przeciętnie poczucie pewności zatrudnienia cechuje także pracowników sektora publicznego. Utraty pracy obawia się co piąty z nich (20%). Najmniej bezpiecznie czują się pod tym względem pracownicy sektora prywatnego poza rolnictwem – prawie jedna trzecia (32%) obawia się utraty pracy.

Wyraźnie gorsze od rejestrowanych w ostatnich kilkunastu miesiącach są natomiast oceny lokalnych rynków pracy. Obecnie ponad połowa badanych (53%, spadek od sierpnia o 7 punktów) pozytywnie ocenia szanse na znalezienie zatrudnienia w miejscu swojego zamieszkania, choć *gros* tych osób (45%) przyznaje, że trudno jest o odpowiednią pracę. Jednocześnie wzrosła liczba badanych negatywnie oceniających sytuację na lokalnych rynkach pracy. Obecnie prawie jedna trzecia ankietowanych uważa, że w ich miejscu zamieszkania trudno znaleźć jakąkolwiek pracę (31%, wzrost od sierpnia o 4 punkty), a dalsze 11% (wzrost o 5 punktów) twierdzi, że nie ma jej wcale.

Tabela 16

Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:	Wskazania respondentów według terminów badań							
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	XI
	2008							
	w procentach							
– bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	8	8	9	8	10	10	9	8
– można wprawdzie znaleźć jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	50	53	52	52	50	57	51	45
– trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	26	24	27	27	27	21	27	31
– nie można znaleźć żadnej pracy	10	9	5	6	8	6	6	11
Trudno powiedzieć	6	6	7	7	5	6	7	5

Obecne oceny są nie tylko wyraźnie gorsze od rejestrowanych latem, a więc w okresie, kiedy oferta rynku jest zwykle szersza, m.in. ze względu na prace sezonowe, ale też gorsze od zanotowanych w analogicznym okresie ubiegłego roku. Rok temu 58% badanych pozytywnie oceniało szanse na znalezienie zatrudnienia w ich miejscowości (o 5 punktów procentowych więcej niż obecnie), 36% zaś (o 6 punktów mniej niż teraz) twierdziło, że trudno jest o jakąkolwiek pracę lub że praktycznie w ogóle jej nie ma.

Wydaje się, że kryzys na międzynarodowych rynkach finansowych i zapowiedź recesji nie stały się dla Polaków, jak na razie, realnym problemem. W listopadzie obserwujemy tylko niewielkie pogorszenie się nastrojów społecznych. Od ubiegłego miesiąca nie zmieniły się oceny warunków materialnych gospodarstw domowych. Opinie o stanie gospodarki są jedynie nieco gorsze od październikowych. Wyraźniejszy spadek notujemy głównie w ocenach sytuacji politycznej, co wydaje się związane przede wszystkim z głośnym i negatywnie ocenianym przez opinię publiczną sporem między prezydentem a premierem o to, kto powinien był reprezentować Polskę na szczycie Unii Europejskiej w Brukseli.

Także w wymiarze prognoz widmo kryzysu gospodarczego jeszcze nie zdominowało myślenia Polaków. Od października nie zmieniły się przewidywania dotyczące ogólnej sytuacji w kraju. Niemal tak samo kształtują się prognozy co do sytuacji materialnej gospodarstw domowych, a także sytuacji w zakładach pracy. Minimalnie gorsze od październikowych są oczekiwania co do rozwoju sytuacji politycznej, nieco bardziej pesymistyczne są też prognozy rozwoju gospodarki. Mimo związanych z kryzysem obaw

przed bezrobociem również poczucie bezpieczeństwa zatrudnienia utrzymuje się na stosunkowo wysokim poziomie, zbliżonym do dotychczasowego. Wydaje się, że mimo załamania na giełdzie kryzys gospodarczy jest dla Polaków, jak dotąd, raczej faktem wirtualnym niż rzeczywistym. Większe pogorszenie nastrojów odnotowaliśmy miesiąc temu. Może to oznaczać, że w październiku Polacy silniej zareagowali na informacje o kryzysie, a po miesiącu uznali, że nie jest jeszcze tak źle. Nie znaczy to jednak, że już w najbliższym czasie negatywne skutki pogorszenia światowej koniunktury gospodarczej, trudności na rynkach finansowych i zawirowania kursowe nie zmienią tego, ciągle dość optymistycznego, nastawienia do przyszłości gospodarki kraju.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1

		Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju zmierza w dobrym czy też w złym kierunku?			Liczba osób
		W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		35	51	14	1049
Płeć	Mężczyźni	42	48	11	489
	Kobiety	29	54	16	560
Wiek	18-24 lata	47	43	11	163
	25-34	39	52	9	183
	35-44	41	48	11	146
	45-54	31	56	13	178
	55-64	36	50	14	164
	65 lat i więcej	23	55	22	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	31	56	13	390
	Miasto do 20 tys.	35	49	15	143
	20-100 tys.	35	52	13	212
	101-500 tys.	38	48	14	164
	501 tys. i więcej mieszk.	45	41	14	140
Wykształcenie	Podstawowe	25	57	18	292
	Zasadnicze zawodowe	31	58	11	260
	Średnie	40	48	12	355
	Wyższe	54	32	14	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	59	32	9	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	46	41	14	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	32	61	7	77
	Robotnicy wykwalifikowani	41	48	10	129
	Robotnicy niewykwalifik.	22	62	16	47
	Rolnicy	29	53	17	56
	Pracujący na własny rach.	35	63	2	31
Bierni zawodowo	Renciści	22	59	19	85
	Emeryci	28	54	18	223
	Uczniowie i studenci	55	33	12	86
	Bezrobotni	31	58	11	71
	Gospodynie domowe i inni	16	69	15	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	43	9	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	35	51	14	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	42	48	10	211
	prywatnym gosp. rolnym	29	61	10	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	23	64	13	247
	501-750	27	59	14	180
	751-1000	35	52	14	167
	1001-1500	44	46	10	176
	Powyżej 1500 zł	55	34	11	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	17	64	19	237
	Średnie	26	59	15	444
	Dobre	57	34	8	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	52	18	50
	Raz w tygodniu	34	53	13	543
	1-2 razy w miesiącu	33	53	14	149
	Kilka razy w roku	38	47	15	209
	W ogóle nie uczestniczy	43	44	13	98
Poglądy polityczne	Lewica	41	49	10	144
	Centrum	32	55	13	371
	Prawica	47	43	10	298
	Trudno powiedzieć	22	56	22	236

Tabela 2

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		10	35	51	4	1049
Płeć	Mężczyźni	11	35	52	2	489
	Kobiety	9	35	50	7	560
Wiek	18-24 lata	12	48	37	2	162
	25-34	10	29	56	5	183
	35-44	8	36	54	2	146
	45-54	10	33	54	3	179
	55-64	10	35	51	5	164
	65 lat i więcej	9	32	51	9	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	8	35	51	6	390
	Miasto do 20 tys.	12	43	39	5	143
	20-100 tys.	8	33	54	4	212
	101-500 tys.	11	34	54	1	164
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	13	31	53	3	140
	Podstawowe	8	37	45	10	292
	Zasadnicze zawodowe	8	32	57	2	260
	Średnie	10	36	51	3	355
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	16	34	49	1	142
	Kadra kier., inteligencja	15	34	51		76
	Prac. umysł. niż. szczebla	11	32	56	1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	14	37	48	2	77
Bierni zawodowo	Robotnicy wykwalifikowani	9	32	56	3	129
	Robotnicy niewykwalifik.	6	33	53	9	47
	Rolnicy	4	37	52	7	56
	Pracujący na własny rach.	9	42	43	6	32
Pracuje w:	Renciści	8	29	56	7	85
	Emeryci	9	35	49	7	223
	Uczniowie i studenci	16	46	33	4	85
	Bezrobotni	5	46	46	3	71
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	6	21	64	8	59
	inst. państw., publicznej	12	36	51	2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	9	39	50	2	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	32	55	1	211
Ocena własnych war. mater.	prywatnym gosp. rolnym	4	34	58	3	54
	Złe	5	30	58	6	237
	Średnie	7	36	52	5	445
	Dobre	17	37	44	2	367
Udział w prakt. religijnych	Do 500 zł	7	34	52	7	247
	501-750	5	37	54	4	180
	751-1000	8	35	53	4	167
	1001-1500	13	40	44	4	176
	Powyżej 1500 zł	17	30	52	1	153
Poglądy polityczne	Kilka razy w tygodniu	11	36	51	1	50
	Raz w tygodniu	11	37	47	5	543
	1-2 razy w miesiącu	7	27	61	5	149
	Kilka razy w roku	9	39	49	4	209
	W ogóle nie uczestniczy	10	26	60	4	98
Poglądy polityczne	Lewica	10	42	47	1	144
	Centrum	8	35	54	2	371
	Prawica	13	34	50	2	298
	Trudno powiedzieć	9	32	47	12	236

Tabela 3

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		27	39	30	4	1050
Płeć	Mężczyźni	34	35	28	3	489
	Kobiety	20	42	32	6	561
Wiek	18-24 lata	30	43	23	4	163
	25-34	30	35	32	4	183
	35-44	33	34	32	1	146
	45-54	25	40	33	2	179
	55-64	24	42	28	6	164
	65 lat i więcej	20	39	33	8	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	19	38	37	6	390
	Miasto do 20 tys.	32	42	22	4	144
	20-100 tys.	30	38	26	5	212
	101-500 tys.	30	37	30	3	164
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	33	39	27	1	140
	Podstawowe	20	36	35	9	293
	Zasadnicze zawodowe	21	42	32	4	260
	Średnie	27	41	30	2	355
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	48	34	17	0	142
	Kadra kier., inteligencja	48	33	18	1	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	35	42	23	1	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	32	37	32		77
Bierni zawodowo	Robotnicy wykwalifikowani	29	39	30	2	129
	Robotnicy niewykwalifik.	23	21	44	12	47
	Rolnicy	16	38	41	6	56
	Pracujący na własny rach.	31	43	26		32
Pracuje w:	Renciści	12	44	33	11	85
	Emeryci	23	40	30	7	223
	Uczniowie i studenci	33	42	20	5	86
	Bezrobotni	22	41	35	2	71
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	13	35	47	5	59
	inst. państw., publicznej	36	39	24	2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	30	42	26	1	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	36	35	27	1	211
Ocena własnych war. mater.	prywatnym gosp. rolnym	14	41	42	3	54
	Do 500 zł	16	37	42	5	247
	501-750	20	44	30	5	180
	751-1000	23	40	33	4	167
Udział w prakt. religijnych	1001-1500	40	41	16	3	176
	Powyżej 1500 zł	43	29	25	2	153
	Złe	13	34	44	9	237
	Średnie	18	46	33	3	445
Poglądy polityczne	Dobre	46	34	18	3	368
	Kilka razy w tygodniu	19	36	33	12	50
	Raz w tygodniu	27	38	30	4	544
	1-2 razy w miesiącu	22	39	34	5	149
Poglądy polityczne	Kilka razy w roku	28	45	25	2	209
	W ogóle nie uczestniczy	31	30	34	6	98
	Lewica	35	38	26	1	144
	Centrum	25	39	34	1	372
Poglądy polityczne	Prawica	33	37	27	3	298
	Trudno powiedzieć	15	40	32	14	236

Tabela 4

		Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:				Liczba osób
		dobra	ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		55	29	13	3	482
Płeć	Mężczyźni	54	30	13	4	280
	Kobiety	56	27	14	3	203
Wiek	18-24 lata	63	27	7	3	58
	25-34	58	29	11	2	141
	35-44	52	29	15	3	112
	45-54	48	32	17	3	123
	55-64	56	22	16	6	43
	65 lat i więcej	50	20	8	21	4
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	38	16	4	173
	Miasto do 20 tys.	51	37	7	5	57
	20-100 tys.	78	11	8	3	89
	101-500 tys.	54	31	12	4	96
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	61	18	21		67
	Podstawowe	50	26	20	4	56
	Zasadnicze zawodowe	44	38	15	3	147
	Średnie	59	27	10	4	170
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	64	22	12	2	109
	Kadra kier., inteligencja	71	17	10	2	67
	Prac. umysł. niż. szczebla	63	21	14	3	99
	Pracownicy fiz.- umysł.	54	36	9	1	68
	Robotnicy wykwalifikowani	61	25	11	3	116
	Robotnicy niewykwalifik.	49	32	13	5	39
	Rolnicy	11	50	36	3	44
	Pracujący na własny rach.	50	42	7	1	30
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	61	22	15	2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	59	29	12	1	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	60	27	8	5	210
	prywatnym gosp. rolnym	9	52	33	6	53
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	34	35	23	8	96
	501-750	52	31	15	2	79
	751-1000	56	34	10		68
	1001-1500	73	17	5	6	81
	Powyżej 1500 zł	65	21	14	1	101
Ocena własnych war. mater.	Złe	34	28	33	5	67
	Średnie	46	36	14	5	198
	Dobre	69	23	7	2	218
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	70	14	13	3	11
	Raz w tygodniu	53	30	15	2	222
	1-2 razy w miesiącu	49	32	13	6	85
	Kilka razy w roku	61	27	8	4	125
	W ogóle nie uczestniczy	53	25	18	4	39
Poglądy polityczne	Lewica	56	27	15	1	76
	Centrum	51	32	13	4	177
	Prawica	61	26	11	2	139
	Trudno powiedzieć	51	28	15	7	91

Tabela 5

		Jak Pan(i) ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego? Czy są one:			Liczba osób
		złe	ani dobre, ani złe	dobrze	
		%	%	%	
Ogółem		23	42	35	1050
Płeć	Mężczyźni	17	41	41	489
	Kobiety	27	43	30	561
Wiek	18-24 lata	11	33	55	163
	25-34	12	37	50	183
	35-44	19	45	36	146
	45-54	27	43	30	179
	55-64	32	45	23	164
	65 lat i więcej	32	49	19	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	27	46	28	390
	Miasto do 20 tys.	24	45	30	144
	20-100 tys.	19	43	38	212
	101-500 tys.	17	37	46	164
	501 tys. i więcej mieszk.	21	36	44	140
Wykształcenie	Podstawowe	31	43	26	293
	Zasadnicze zawodowe	26	50	25	260
	Średnie	19	40	41	355
	Wyższe	9	33	59	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	15	30	55	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	10	38	52	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	20	35	45	77
	Robotnicy wykwalifikowani	17	44	40	129
	Robotnicy niewykwalifik.	14	61	25	47
	Rolnicy	25	58	18	56
	Pracujący na własny rach.	14	34	52	32
Bierni zawodowo	Renciści	48	28	24	85
	Emeryci	28	52	20	223
	Uczniowie i studenci	5	33	62	86
	Bezrobotni	40	42	18	71
	Gospodynie domowe i inni	31	45	24	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	10	35	54	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	35	49	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	12	43	45	211
	prywatnym gosp. rolnym	26	56	18	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	40	40	20	247
	501-750	26	47	27	180
	751-1000	29	44	27	167
	1001-1500	13	44	43	176
	Powyżej 1500 zł	8	27	65	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	100			237
	Średnie		100		445
	Dobre			100	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	34	38	28	50
	Raz w tygodniu	22	45	33	544
	1-2 razy w miesiącu	17	49	35	149
	Kilka razy w roku	23	37	40	209
	W ogóle nie uczestniczy	26	31	43	98
Poglądy polityczne	Lewica	23	37	40	144
	Centrum	18	48	33	372
	Prawica	19	40	41	298
	Trudno powiedzieć	34	40	27	236

Tabela 6

		Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?				Liczba osób
		Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		15	54	25	5	1050
Płeć	Mężczyźni	18	53	25	3	489
	Kobiety	13	55	25	7	561
Wiek	18-24 lata	23	58	14	5	163
	25-34	17	56	22	5	183
	35-44	16	54	28	2	146
	45-54	12	55	30	3	179
	55-64	18	51	26	5	164
	65 lat i więcej	8	53	29	11	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	12	58	22	7	390
	Miasto do 20 tys.	16	57	23	5	144
	20-100 tys.	17	56	24	3	212
	101-500 tys.	19	45	29	7	164
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	16	49	32	2	140
	Podstawowe	13	52	24	11	293
	Zasadnicze zawodowe	13	57	25	6	260
	Średnie	17	55	25	2	355
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	18	55	26	1	142
	Kadra kier., inteligencja	13	52	35		76
	Prac. umysł. niż. szczebla	20	54	25	1	109
	Pracownicy fiz. - umysł.	18	51	28	3	77
Bierni zawodowo	Robotnicy wykwalifikowani	21	50	25	4	129
	Robotnicy niewykwalifik.	8	58	24	9	47
	Rolnicy	4	63	24	8	56
	Pracujący na własny rach.	6	62	28	4	32
Pracuje w:	Renciści	15	49	23	12	85
	Emeryci	11	53	28	8	223
	Uczniowie i studenci	28	58	7	7	86
	Bezrobotni	14	63	22	2	71
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	17	53	28	2	59
	inst. państw., publicznej	16	53	29	2	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	16	55	25	4	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	19	55	23	3	211
Ocena własnych war. mater.	prywatnym gosp. rolnym	4	61	32	3	54
	Złe	8	51	32	9	237
	Średnie	11	54	28	7	445
	Dobre	25	57	16	2	368
Udział w prakt. religijnych	Do 500 zł	10	57	24	9	247
	501-750	16	57	25	3	180
	751-1000	16	52	28	5	167
	1001-1500	16	54	25	5	176
	Powyżej 1500 zł	21	54	23	2	153
Poglądy polityczne	Kilka razy w tygodniu	18	37	35	10	50
	Raz w tygodniu	13	57	25	5	544
	1-2 razy w miesiącu	15	52	26	7	149
	Kilka razy w roku	19	54	24	3	209
	W ogóle nie uczestniczy	16	54	23	7	98
Poglądy polityczne	Lewica	16	49	31	3	144
	Centrum	16	55	25	4	372
	Prawica	16	58	23	2	298
	Trudno powiedzieć	13	51	24	12	236

Tabela 7

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		20	52	21	7	1050
Płeć	Mężczyźni	23	53	20	4	489
	Kobiety	17	52	21	10	561
Wiek	18-24 lata	34	47	15	4	163
	25-34	17	58	18	7	183
	35-44	18	56	19	8	146
	45-54	18	55	24	3	179
	55-64	20	50	21	8	164
	65 lat i więcej	13	48	26	13	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	15	57	20	8	390
	Miasto do 20 tys.	22	56	14	8	144
	20-100 tys.	23	46	23	8	212
	101-500 tys.	25	46	24	5	164
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	17	52	24	7	140
	Podstawowe	17	48	21	13	293
	Zasadnicze zawodowe	17	58	19	6	260
	Średnie	25	50	22	4	355
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	16	57	20	7	142
	Kadra kier., inteligencja	16	50	29	5	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	23	54	17	5	109
	Pracownicy fiz. - umysł.	25	48	19	8	77
Bierni zawodowo	Robotnicy wykwalifikowani	23	49	21	7	129
	Robotnicy niewykwalifik.	23	50	20	7	47
	Rolnicy	8	70	18	5	56
	Pracujący na własny rach.	12	65	19	4	32
Pracuje w:	Renciści	18	42	26	14	85
	Emeryci	16	49	25	10	223
	Uczniowie i studenci	39	48	8	5	86
	Bezrobotni	14	67	15	5	71
Dochody na jedną osobę	Gospodynie domowe i inni	7	60	28	6	59
	inst. państw., publicznej	16	60	20	5	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	20	50	24	6	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	50	17	7	211
Ocena własnych war. mater.	prywatnym gosp. rolnym	7	71	21	2	54
	Do 500 zł	17	53	22	8	247
	501-750	19	55	18	8	180
	751-1000	16	52	22	10	167
Udział w prakt. religijnych	1001-1500	23	53	18	5	176
	Powyżej 1500 zł	28	47	20	5	153
	Złe	9	48	27	15	237
	Średnie	17	54	23	6	445
Poglądy polityczne	Dobre	29	53	13	5	368
	Kilka razy w tygodniu	14	57	19	10	50
	Raz w tygodniu	20	53	21	6	544
	1-2 razy w miesiącu	17	51	25	7	149
Poglądy polityczne	Kilka razy w roku	20	56	18	5	209
	W ogóle nie uczestniczy	24	42	18	16	98
	Lewica	22	46	28	3	144
	Centrum	18	58	19	5	372
Poglądy polityczne	Prawica	22	53	20	4	298
	Trudno powiedzieć	17	45	19	18	236

Tabela 8

		Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:				Liczba osób
		poprawi się	pozostanie bez zmian	pogorszy się	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		21	61	10	8	483
Płeć	Mężczyźni	23	60	8	8	281
	Kobiety	18	63	12	7	202
Wiek	18-24 lata	36	46	8	10	59
	25-34	19	68	4	8	141
	35-44	21	60	13	6	113
	45-54	18	65	13	5	123
	55-64	14	60	15	11	42
	65 lat i więcej	32	31	8	29	4
Miejsce zamieszkania	Wieś	13	64	14	9	172
	Miasto do 20 tys.	26	59	7	8	59
	20-100 tys.	27	60	7	6	89
	101-500 tys.	26	56	10	8	96
Wykształcenie	501 tys. i więcej mieszk.	23	66	5	6	67
	Podstawowe	18	64	11	7	55
	Zasadnicze zawodowe	18	64	11	8	149
	Średnie	23	57	9	10	170
Grupa społ.-zaw. pracujący	Wyższe	24	63	9	4	109
	Kadra kier., inteligencja	25	60	10	5	67
	Prac. umysł. niż. szczebla	23	64	8	5	99
	Pracownicy fiz. - umysł.	25	64	6	5	68
Pracuje w:	Robotnicy wykwalifikowani	23	64	5	7	116
	Robotnicy niewykwalifik.	16	66	11	7	40
	Rolnicy	10	54	31	5	44
	Pracujący na własny rach.	23	55	9	13	30
Dochody na jedną osobę	inst. państw., publicznej	15	69	12	4	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	25	58	8	9	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	26	61	5	8	211
	prywatnym gosp. rolnym	10	53	28	9	53
Ocena własnych war. mater.	Do 500 zł	13	58	15	15	95
	501-750	23	58	12	7	80
	751-1000	22	62	7	9	68
	1001-1500	27	62	7	4	81
Udział w prakt. religijnych	Powyżej 1500 zł	23	69	6	1	101
	Złe	11	52	27	10	66
	Średnie	14	65	11	10	198
	Dobre	31	61	4	4	219
Poglądy polityczne	Kilka razy w tygodniu	18	64	17		11
	Raz w tygodniu	19	62	13	6	221
	1-2 razy w miesiącu	17	61	8	14	85
	Kilka razy w roku	25	63	5	7	127
Poglądy polityczne	W ogóle nie uczestniczy	31	53	9	7	39
	Lewica	27	59	5	9	76
	Centrum	18	63	9	10	178
	Prawica	20	65	13	3	138
Poglądy polityczne	Trudno powiedzieć	25	55	12	8	91

Tabela 9

		Jak określił(a)by Pan(i) sytuację na rynku pracy w Pana(i) miejscowości lub w okolicy? Czy, Pana(i) zdaniem, obecnie:					Liczba osób
		bez większych problemów można znaleźć odpowiednią pracę	można wprowadzić jakąś pracę, ale trudno jest o pracę odpowiednią	trudno jest znaleźć jakąkolwiek pracę	nie można znaleźć żadnej pracy	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	
Ogółem		8	45	31	11	5	1050
Płeć	Mężczyźni	11	49	27	10	3	489
	Kobiety	6	42	33	13	6	561
Wiek	18-24 lata	13	48	29	7	3	163
	25-34	13	55	25	6	1	183
	35-44	8	49	29	12	2	146
	45-54	5	48	34	11	3	179
	55-64	7	45	31	17	1	164
	65 lat i więcej	5	31	34	15	14	215
Miejsce zamieszkania	Wieś	6	36	38	16	3	390
	Miasto do 20 tys.	5	35	38	18	3	144
	20-100 tys.	5	53	28	9	4	212
	101-500 tys.	14	54	24	2	6	164
	501 tys. i więcej mieszk.	15	60	12	3	9	140
Wykształcenie	Podstawowe	5	30	41	18	7	293
	Zasadnicze zawodowe	9	43	33	13	2	260
	Średnie	9	55	24	7	5	355
	Wyższe	11	57	22	5	5	142
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., inteligencja	14	56	20	7	3	76
	Prac. umysł. niż. szczebla	9	65	19	3	4	109
	Pracownicy fiz.- umysł.	9	51	32	7	1	77
	Robotnicy wykwalifikowani	10	53	28	7	3	129
	Robotnicy niewykwalifik.	9	35	39	13	5	47
	Rolnicy	5	35	40	16	4	56
	Pracujący na własny rach.	21	36	34	4	5	32
Bierni zawodowo	Renciści	9	32	33	24	2	85
	Emeryci	4	37	35	13	10	223
	Uczniowie i studenci	14	54	25	2	4	86
	Bezrobotni	1	37	36	25	1	71
	Gospodynie domowe i inni	5	43	33	15	3	59
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	8	57	26	6	3	123
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	11	58	21	8	3	96
	sekt. pryw. poza rolnict.	15	51	28	4	2	211
	prywatnym gosp. rolnym	6	42	37	14	2	54
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	4	33	39	22	2	247
	501-750	10	46	30	10	4	180
	751-1000	8	40	35	11	6	167
	1001-1500	8	56	24	6	6	176
	Powyżej 1500 zł	12	56	23	4	5	153
Ocena własnych war. mater.	Złe	2	27	41	24	6	237
	Średnie	5	46	34	10	6	445
	Dobre	17	57	19	5	2	368
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	10	22	44	21	3	50
	Raz w tygodniu	7	45	30	12	6	544
	1-2 razy w miesiącu	7	41	40	9	3	149
	Kilka razy w roku	11	53	22	11	3	209
	W ogóle nie uczestniczy	9	49	28	9	5	98
Poglądy polityczne	Lewica	6	48	28	12	7	144
	Centrum	8	49	30	11	1	372
	Prawica	11	46	29	9	6	298
	Trudno powiedzieć	7	37	35	14	7	236